

blevet mere skrigende, idet nemlig den ugifte Kvinde, som muligvis har havt ikke saa lidt at raade over hidtil, i det Dieblif, hun bliver gift, bliver umyndig under Mandens Børgemaal. Det er, som om hun med Ægtefællens mistede Forstanden til at raade over, hvad der er hendes Eget, og først i det Dieblif, Ægtefællens ophører, faar hun Forstanden tilbage. Selv om hun da kun er i en Alder af 16—17 Aar som det tidligste, bliver hun myndigere end en ældre Søster paa 24 Aar, ja end sin maaste meget bedagede Moder. Deri maa tillige siges at være noget Udmygende, at mangen ugift Kvinde, som maaste med Dug-tighed har bestyret sin Formue, ved Indtrædelsen i Ægtefællens paa een Gang mister den Ret, hun tidligere har havt til at raade over sit Eget. Se vi hen til Næringsloven af 29de December 1857 § 7, hvor Kvinden omtales, vil man finde, at denne Paragraph nærmest har Hensyn til ugifte Kvinder, Enker, frakillte og fraseparerede Husfruer. Det maa vel ogsaa siges, at det nærmest er den ugifte Kvinde, som Børgemandsloven af 1867 kommer til Gode. Det er sikkert Tilfældet, at der er flere og flere Stillinge, i hvilke Kvinden kan finde Ansættelse; saaledes have vi ifjor fra Finantsudvalget faaet Meddelelse om, at omtrent 120 Kvinder ere ansatte i Statens Tjeneste, nærmest i Post- og Telegrafvesenet. Derved kommer der ofte til at paahvile Kvinden et Ansvar ogsaa med Hensyn til Raadigheden over offentlige Midler; men des mærkværdigere kommer det til at se ud, at hun som gift har saa ringe Raadighed over sit Eget. Ved Finantsloven har der ogsaa gjentagende været bevilget Understøttelse til Jagtstoler for Kvinder, til at lette dem Udgang til at studere ved Universitetet, nærmest for at uddannes til Læger, og i det Hele taget er der gjort Meget baade af det Offentlige og fra Private for at skaffe Kvinden selvstændigt Eghverv; men Raadigheden over, hvad hun saaledes erhverver og som altsaa bliver hendes egen Formue, gaar hun mere eller mindre glip af, naar hun gifter sig.

Den ægtefællens Finantsbestyrelse, om jeg maa bruge det Udtryk, hviler endnu paa Grundlag af Christian den Femtes Danske Lov. Det er den Lovbog, der jo ligesom satte Kronen paa den Regjeringsforandring, som foregik her i Danmark for 200 Aar siden. Det er Enevældens Lovbog, og derfor er den ogsaa præget af Absolutismens Aand. Derved er Kvinden umyndig under Mandens Børgemaal, og det, som man kalder „Formuefællesskab“ er nærmere beset, saaledes som en udmærket Retskyndig har sagt, i Grunden kun „en hvilende Sameiendomsret“ for Husfruen, saa længe Ægtefællens bestaar. I en tidligere, om end ikke i den tidligste Tid, har Forholdet været en Del anderledes. Den Gang forblev, for at jeg skal bruge et Udtryk, der findes i Stemanns Retshistorie, den Formue, som

Husfruen havde inden Ægtefællens, eller som senere tilfaldt hende, hendes Særgods, som dog var undergivet Mandens Børgemaal, og den udgjorde en fra Fællesskabet aldeles adskilt, for sig bestaaende Formue. Til Dels er jo noget Saadant Tilfældet endnu i Sverrig med Hensyn til fast Eiendom paa Landet. Tøvrigt har Forholdet her i Danmark udviklet sig bestandig mere og mere i Retning af Formuefællesskab, som endelig er bleven fuldstændig slaaget fast ved Christian den Femtes Danske Lov. Dersom man altsaa nu vilde gjøre et Fremskridt og gjøre den uindskrænkede monarkiske Regjeringsform i Ægtefællens noget mere indskrænket, vilde det være et Skridt, der ikke kunde bestyldes for at være Nyhedsmageri, det vilde tværtimod være en Tilbagevenden til Noget, der tidligere har fundet Sted. Jeg skal gjerne indrømme, at jeg tror, at Ægtefællens her i det Hele ere saaledes, at den absolutistiske Regjeringsform ligner den faderlige patriarkalske Enevældsmagt, som vi kende fra de oldenborgske Kongers Tid, men det er dog den samme Regjeringsform, om hvilken vi bruge det be kendte Ord: „Vi alene vide“, som Manden kan gjøre gjældende, naar han vil. Jeg tror, det maa kaldes tidsvarende at gjøre Indskrænkninger i denne absolutistiske Regjeringsform, og at det er paa Tide, at den, til Dels i alt Fald, kommer til at vige i Familien, ligesom det allerede er fket i Staten. Og saa af demokratisk Hensyn tror jeg, det er ønskeligt, thi der findes en nødvendig Regelvirkning Sted imellem Staten og Familierne. Familierne ere ligesom Enhederne i det større Statssamfund. Det er for saa vidt en meget berettiget Satire, der findes i et Skuespil, man ser opført paa et af Kjøbenhavns Theatre: „En sand Demokrat“. Selve Titelen indeholder en Satire; det er nemlig en falsk Demokrat, der er Tale om. Denne Satire er iøvrigt, bortset fra politisk Partifarve, maaste mere træffende, end selve Forfatteren har været sig det bevidst. Der skildres deri en Ægtemand, som gjerne i det politiske Liv vil optræde som Demokrat, men i sit Hus er den største Tyran. Det ligger nær at gjøre den Slutning, at man ikke kan være i Sandhed frjindet i det politiske Liv, hvis man ikke tillige er det i det huslige. I saa Henseende gjælder, tror jeg, om politiske Anskuelser noget Lignende som om Fædrelands-kjærlighed: den begynder hjemme. Allerede det, at Manden veed, at han har Ret til at optræde paa en saadan Maade, indeholder for ham en stærk Frjiftelse til at bruge sin Ret, naar han møder Modstand.

Jeg tror ikke, det kan have Betænkneligheder at udvide den gifte Kvindes Formuesraadighed. For det Første tror jeg, at der derved vil forebygges adskillige ulykkelige Ægtefællens. Saaledes, som Forholdene nu ere, er det jo bekjendt, at der er Mange, der lade Børgemandsretten veie temmelig